

Op de goede weg

viering van 15 augustus 2010

De viering van 15 augustus was een zomerviering, bestaande uit een korte bijeenkomst in de kerk (zie de teksten hieronder) gevolgd door een wandelingen langs punten in de stad plekken waar de armoede van vroeger en nu sporen heeft achtergelaten.

In de tuin van het stadklooster werden brood en wijn gedeeld.

Waar het over gaat

Wanneer iemand je onrecht aangedaan heeft, ligt het voor de hand te proberen dat onrecht ongedaan te maken. Als dat niet lukt kun je proberen er anderen bij te halen, de rechterlijke macht, de publieke opinie, je kerk. In principe heb je de vrijheid om forse middelen in te zetten tegen relatief kleinschalig onrecht. Maar er is ook onrecht op grote schaal, dat zo patroonmatig is, dat het los lijkt te staan van je opstelling of het handelen van afzonderlijke mensen. Wereldwijde armoede is een van die bijna onuitroeibare verschijnselen. De hardnekkigheid ervan is bijna spreekwoordelijk. Het hangt sterk af van je maatschappelijke positie of je er mee te maken hebt, of je je ermee confronteren wilt of zelf in een uitzichtloze positie kunt raken. Je kunt er zo in terecht komen ook al denk je van niet. Het gaat er mij niet om sentimentele en dramatische beelden van armoede te schetsen, maar het raakt me iedere keer weer meer dan ik wil toegeven als we er b.v. mee te maken hebben bij Stek/Diakonie als het om individuele financiële hulp wordt gevraagd.

Van de week nog. Een tas vol documenten met meer dan 30 niet opengemaakte brieven, resultaat; een schuld van 30.000 euro, statenloze illegalen die op het randje van wat mogelijk is tot mijn verbazing steeds overleven. Bijna geen eten, hoe moet ik het weekend doorkomen? Seksueel bedreigd en verkracht, waar moet ik vannacht slapen? Hoe kan ik nu niet in aanmerking komen voor de Voedselbank, ik heb al zo weinig, vraagt iemand zich vertwijfeld af. Het komt allemaal aan de lopende band voor in een stad als Den Haag. Een constante stroom en natuurlijk niet bij Stek alleen, ook het Leger des Heils, Prime, de Stichting Wende, het IKW, Shop en ga zo maar door. De bestrijding van het onrecht dat er achter zit brengt grote problemen met zich mee. Het is zo grootschalig en wereldwijd vertakt dat het onduidelijk blijft wie je er nu precies op moet aanspreken. Verrijking bestrijden, zo zou je het ook kunnen benaderen, is zo mogelijk nog moeilijker. Christendom hoort te staan voor radicale kritiek op oorzaken en gevolg. Bijbels gezien zijn er vele wegen, maar wat je ook doet, de arme, de weduwe en de wezen zullen altijd je richtsnoer zijn. In de beste momenten van haar traditie staat ze daar ook voor. Maar even vaak denkt ze door compromissen te sluiten met bedenkelijke politieke stromingen en ideologieën erger te voorkomen. Bedroevend vaak komt dat niet uit en blijven de handen smerig en bezoedeld.

We lezen zodadelijk het lied 'Niemand dan jij'. Het is een bewerking van het Magnificat, niet in het minst omdat katholieken vandaag het feest van Maria Hemelvaart vieren. Geen zoetsappige, blauwgekleurde Maria, naar adem happend tussen honderden kaarsen, maar een mens die vertwijfeld constateert dat geen van haar goden echt de bevrijder is waarop gerekend mag worden. Niemand die haar zoon redt, maar altijd hetzelfde verhaal van knechting en ellende. Waarom is het niet mogelijk dat hij de trots der aarde uit elkaar slaat als strovuur. De bezeten moordenaars in de diepte laat vallen als stenen. Het verlangen en het smeken om omkering van deze aarde is zo heftig dat het er staat alsof het plaatsvindt, alsof het zal gebeuren. Rijke, geeuwend van leegte, plotseling blijf je nergens, geen zilverling meer over. Het gebeurt ook. De klanten van de gaarkeuken in New York, zo zag ik twee dagen geleden op de tv, zijn nu voor een deel de Wallstreetgeldmakers van weleer. Het is niet alleen maar vroom christelijk gewauwel, het gebeurt echt, maar evengoed worden rijken steeds rijker en armen steeds armer. Dat ook.

Naast de politieke drive die sommigen van ons voelen is uiteindelijk het sterkste dat we hebben de innerlijke strijdbaarheid, noem het overlevingsdrift. Verzet tegen soms uitzonderlijk taaie structuren, bureaucratie die altijd weer financiële belangen probeert veilig te stellen. Dat fundamentele gevoel God is de persoonlijke ervaring die het leven waard maakt om geleefd te worden. Het vasthouden aan die ervaring is taai, dikwijls door alles heen. Diaconaal werkers, vrijwilligers op allerlei fronten weten het, wat een

ongelooflijk sterke mensen je dikwijls aantreft temidden van onoverzichtelijke en uitzichtloze situaties. Een bijna mystieke weerbaarheid kenmerkt hen. Zoals er staat in het lied; “ Voor jou brood wijn land rozen liefde opgaande zon” . Maar vergeet niet wat je gezien en gehoord hebt. Want gerechtigheid zal ooit geschieden.

Laten we plekken bedenken en organiseren waar onschuldigen zich veilig weten tegen de overmacht van geld en geweld. Waar ze aanhoord worden en een eerlijke kans krijgen, waar bureaucratie geen hoogtij viert, waar mensen herboren naar huis gaan.

Henk Baars

Lezing

Danklied van Maria: NIEMAND DAN JIJ (Lukas 1: 46:55)

Niemand dan jij.

Geen van de goden werd mijn bevrijder.

Niemand heeft dit kind van slaven ook maar gezien.

Ziel van mijn hart.

Mijn weg.

Adem die in mij ademt.

Liedje dat ik niet kan laten, onder het gaan.

Nieuw lied en oud verhaal van knechting en ellende,

van erbarming en redding, ooit en opnieuw, en nog.

Hij, die temde de oerzee, temt de trotsen der aarde,

Overmachten slaat hij als strovuur uit elkaar.

Sleuren van hun tronen zal Hij die bezeten moordenaars.

In de diepte als stenen vallen zij.

Die hun slachtoffers waren zoekt en vindt en omhelst Hij.

Hemel, aarde en afgrond geven hun doden terug.

Rijke, geuewend van leegte, plotseling blijf je nergens.

Geen zilverling meer over, geen gouddraad aan je lijf.

Maar, arme, jij zal leven.

Recht vinden. Eindelijk rust.

Voor jou brood wijn land rozen liefde, opgaande zon.

Huub Oosterhuis